

Gabrovke. Na tem delu so bili še pred leti vidni grobovi, tako imenovane grmade, po katerih je hrib dobil ime. Od Grmade do Gobnika nas je spremljal gozd, obarvan z jesenskimi barvami. Del gozdne poti je bil bolj podoben kanalu, nasutem z listjem, kot pa cesti.

Na Gobniku se odpre čudovit razgled na okoliške domačije, vinograde in zidanice. Med njimi je tudi Bojčeva, kjer je nastajal Levstikov potopis. Žal pa zidanica ni ohranila prvotne podobe. V njej je tedaj 85-letni Bojec gostil Levstika, njegovega prijatelja in Taro ter hvalil svoje vino.

V Moravčah smo se ustavili ob Tonini hiši. Tu je bila nekoč Zidarjeva gostilna, Zidarjeva Tona pa je bila Levstikova velika ljubezen. Bila je premožna, podjetna, starejša in večja od Levstika in v njem je prebudila čustva, ki jih je preli v pesmi — zdaj strastne in mile, zdaj ljubeče in sovražne. Le 20 metrov naprej je bila v sto let stari kašči okrepčevalnica s čajem, prodajali pa so tudi odlične moravške klobase, domač kruh in novo vino. Napisali na stenah so vabili: Popotnik, / za hipec postoj / in si odpočij, / pa rujnega vinca / si v čašo nalij!« / »Kruh iz domače peči / ti zadiši / in svet se ti / lepši zazdi.«

Tod smo dobili tudi tretji kontrolni žig in se dodobra podprli, nato pa smo nadaljevali pot po moravški dolini, obsijani s soncem. Zanimiv pogled nazaj: kolone prihajajočih, ki so se zgrinjale v Moravče.

PET UR IN POL POTI

Za nekatere je bila hoja po ravni cesti iz Moravč dolgočasna, toda s ceste smo prav kmalu spet zavili navkreber v gozd. Drevesa so hodila z nami. Že od daleč smo zagledali zvonik čateške cerkve in zaslišali iz zvočnikov, da bomo vsak čas na cilju.

Na Čatežu smo dobili še zadnje žige v dnevnik in prejeli zaslužen pripomoček. Hodili smo zmerno in s postanki vred porabili od Litije do sem pet ur in pol.

Spet je bilo mogoče na številnih stojnicah kupiti domače dobrote in spominke. Če bi bile le denarice bolj polne! V kulturnem programu pred Tovarno elektromateriala se je predstavila folklorna skupina E. Adamič iz Mokronoga in folklorna skupina KUD Račna iz grosupeljske občine, igral je harmonikar in pohodniki so se lahko zavrteli ob veselih zvokih. Slavnostni govornik je bil predstavnik mladine Gregor Golobič. Njegov govor je bil odločen, jedrnat in kratak. Igrala je tudi godba na pihala iz Trebnjega. Program je povezoval priljubljeni Toni Gašperič iz Metlike. V šoli je bila razstava slikarske kolonije »Arhitekturna dediščina Levstikove poti od Litije do Čateža«.

Tisto, kar smo še imeli v nahrbtnikih, smo poplaknili z domačim vinom. Njegova mlada moč, klopce, mize in sonce, ki je sijalo

na prireditveni prostor, je vplivalo na prijetna občutja, tako da se je program še prehitro iztekel.

Nekdo za omizjem je imel Levstikovo fotografijo, ki je šla iz rok v roke. Na njej so bile njegove odločne poteze in ponosno dvignjena glava; njegova dela in dejanja so spet zaživela v naših spominih. Vsakemu je povedal v obraz, kar je mislil.

Organizacija popotovanja je bila odlična, tudi s prevozi nazaj v Litijo ali naprej v Veliko Loko ni bilo težav. Odbor Projekta Levstikova pot zasluži vse priznanje in pohvalo.

Levstik je nekje zapisal, da je ranjki Tomazev Miha imel navado reči: »Kaj je res, je res, četudi je pol laži vmes.«

A to, kar sem tukaj napisala, je res in drži kot pribito. Drugo leto o svetem Martinu se spet srečamo na tem popotovanju!

TO JE BIL MOJ SREČEN DAN

DOBER DAN, GOSPOD KUGY!

MOJCA IPAVEC

Naredil se je prekrasen zimski dan. Vrhovi, ki obdajajo Trento, so že vsi pobeljeni in se lesketajo v soncu, kot bi bili posuti z drobnimi kristali. Trenta je še skoraj vsa v senci, le počasi prodirajo sončni žarki mimo vršičkih gora. Pusto je in kar zapuščeno. Tudi na vratih gostišča Orel je tabla z napisom »zaprto«. Le na drugi strani, pri Trentarskem muzeju, je bolj živo. Nekaj gradijo, videti je kot hotel. Morda pa bo vendarle tudi v Trenti kaj novega!

»Počasi vozi!« mi reče sopotnik, »da si bom lahko vse ogledal, kajti še nikoli nisem imel take priložnosti. Vedno sem bil jaz za volanom.«

Protí Zadnji Trenti se peljeva. Začuden je, da nisem bila še nikoli tu in da še nisem videla Kugyjevega spomenika. Še sama ne vem, kako to, da ga nisem. Veliko planinskih poti sem že prehodila, a sem me res še ni zanesla pot.

Vozim zelo počasi. Pri alpinetumu ustavim, toda v tem letnem času ni nič videti. Nad drugo serpentinno proti Vršiču parkiram avto — in pred nama se razgrne čudovita slika: zasneženi Jalovec s svojimi sosedi naju pozdravlja. Stopiva še do spomenika, ki je ves obsijan s soncem. Najina pogleda se pridružita Kugjevemu, ki zre gor proti svojim goram.

Kaže mi v steno Jalovca in mi pripoveduje, kje so hodili takrat, ko so mene zaradi bolezni morali pustiti v dolini. Zdi se, kot da pozna vsak previs, vsako skalo po-

sebej. Ugotavlja, kje je pozabil palico, za katero mu je zelo žal. Šel jo bo iskat.

Nad nama se boči modrina neba, tam zadaj za vrhovi plavajo beli oblaki, stkani skupaj kakor pajčolan. Povsod mir in tišina. Le Soča, ki šumi nekje globoko pod nama, ustvarja čudovito glasbo, vmes pa še pritrkavajo zvončki ovac, ki nekje v bližini pobirajo še zadnje, kar je ostalo od poletja. Lahen veter naju boža s svojo že mrzlo roko.

»Veš, kar ves dan bi gledal tja gor,« mi pravi moški, ki stoji poleg mene in mi je zelo, zelo drag.

Pogledam v njegove temne in nemirne oči. Njegov pogled je zamaknjen, rahlo zastrt — in srečen. Tudi on se je zapisal planinam. Rahlo ga primem pod roko in skupaj občudujeva te najine planine, ki nama budijo toliko lepih in nepozabnih spominov. Desetletje že hodiva skupaj in morda sem danes prvič začutila tisto, kar njega tako priklepa nanje. Med nama so se tkale vezi počasi, korak za korakom; v vročem soncu, v dežju in megli, pri počitku ob jezeru in ob večerih, ko se je poslavljaj dan.

Prepričana sem bila, da so te vezi trdne in močne in da jih prav nič na tem svetu ne more pretrgati.

Danes nisem več tako prepričana o tem.

S ceste sèm prihaja starejši par. Drobna gospa stopi pred spomenik, se rahlo prikloni in na glas pozdravi: »Dober dan, gospod Kugy!« Nato se obrne še k nama in tudi naju pozdravi. Nekaj časa sedita na klopi, ko sonce tako prijazno greje. Nato se počasi odpravita čez bližnji hrib.

Presenečena sem nad tem prizorom. Polasti se me čudna otožnost in naklonjenost do vsega, kar mi je blizu. Nič ne rečem, le ozrem se k njemu in čutim globoko spoštovanje do tega moža, ki je tem planinam razdal svoje srce in dušo.

Kljub soncu postaja hladno, zato počasi odideva. Ko grem mimo Kugyja, se mu v duhu tudi jaz priklonim in mu obljubim, da spet pridem. Morda sama, a pridem zagotovo.

Stopava po ozki stezi, tesno drug ob drugem. V svoji roki začutim njegovo toplo dlan. Molče se pogledava, duša se duši odziva, brez besed. Vem, da je to edina roka, ki si jo v življenju zares želim držati. Če bi držala katerokoli drugo, bi ne bila srečna. Vem tudi to, da bo ta roka kmalu izpustila mojo in da bom potem ostala sama in bom nesrečna.

Počasi vozim nazaj proti Trenti. Sonce naju slepi in prijetno toplo je. Tudi nazaj grede zaman iščeva pijačo. Ustaviva se v Soči pri gostilni, a je tudi tu tabla z napisom »zaprto«.

Pa nič zato! S seboj sem vzela čudovit zimski dan, ki ga sicer ne bo nikoli več nazaj, a bo vendar več. To je bil moj srečen dan.

OD ALJAŽEVEGA SPOMENIKA
DO ALJAŽEVEGA DOMA

OBISK POD TRIGLAVOM

ERNA MEŠKO

Naša vneta pomurska planinka Marija mi je spomladi povedala, da bo junija tega leta prevzela oskrbnišтво Aljaževega doma v Vratih. Zelo sem se razveselila te novice in občudovala njen pogum. Obenem sem ji prepričljivo obljubila, da jo pridem obiskat.

Čas naglo teče. Začela sem misliti, da bo obljubo treba izpolniti. Nameravala sem obiskati tudi Frankovo babico Štefko v Novi Gorici in kar hitro sem se odločila, da oba obiska združim, kajti potni stroški so veliki, pa lahko z enim udarcem ubijem dve muhi. Rečeno — storjeno.

VOŽNJA V VRATA

Lepega sončnega ponedeljka sem se odpeljala z »Muro« do Ljubljane. Ker nisem imela takoj zveze proti Jesenicam, sem poiskala avtobus v Rateče—Planico in se odpeljala do Mojstrane. Pred tem sem še obvestila znanko Francko iz Koroške Bele, naj pride na Jesenicah k avtobusu. Res me je tam čakala in se peljala z menoj do Mojstrane.

Tam sva izstopili in začeli poizvedovati, kje stanuje Janez Brojan st., dolgoletni predsednik Gorske reševalne službe in enkratni planinec, ki je bil poleg vsega drugega samo na vrhu Triglava 522-krat. Vstopila sem pri Kotnikovih in prijazna gospodinja je takoj po telefonu povprašala, ali so Brojanovi doma. Ker se je oglašil sin, ga je hkrati poprosila, naj pride z avtom po naju. Po nekaj minutah je požrtvovalni Janez Brojan ml. že bil pri nama in naju odpeljal do Velikega brega, kjer sva našli njegova prijazna starša.

Ganljivo je bilo naše srečanje. Povedala sem jim, da sem namenjena v Novo Gorico in da sem spotoma pogledala še v ta čudoviti gorenjski kot. Načrtovala sem še »skok« v Vrata, a danes je ponedeljek in avtobus tja ne vozi. Srečna pa sem, da sem našla njiju. Rada bi, da bi skupaj obudili spomine, kako so Janez Brojan st., Minka Mali—Štampiljka« in moj rajni mož Makso Meško leta 1953 plezali v Severni triglavski steni. Sproščeno smo se pogovarjali kot stari znanci in čas nam je hitro mineval.

V duhu sem se že odrekla svoji želji po obisku in Vratih, ko so mi povedali, da predsednik Planinskega društva Mojstrana Stanko Kofler vsak ponedeljek pelje v Aljažev dom s kombijem potrebno blago in če